

7.7 Vlastivěda

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
			2	2					4
			Povinný	Povinný					

Třída s upraveným vzdělávacím programem § 16									Celkem
Počet vyučovacích hodin za týden									
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
			2	2					4
			Povinný	Povinný					

Název předmětu	Vlastivěda
Oblast	Člověk a jeho svět
Charakteristika předmětu	<p>Výuka směřuje k:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praktickému poznávání místních a regionálních skutečností a k utváření přímých zkušeností žáků • osvojování vhodného chování a jednání mezi lidmi, k seznámení se se základními právy a povinnostmi • orientaci v dějích a v čase, k probuzení zájmu o minulost a kulturní bohatství země • uvědomění si spojitosti Země a života na ní a důležitosti ochrany životního prostředí • poznávání člověka jako živé bytosti a k uvědomění si odpovědnosti za zdraví a bezpečnost svoji i jiných
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Předmět se člení na oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • místo, kde žijeme • lidé kolem nás • lidé a čas • rozmanitost přírody

	<ul style="list-style-type: none"> • člověk a jeho zdraví <p>Vyučovací předmět Vlastivěda se vyučuje jako samostatný předmět ve 4. a 5. ročníku 2 hodiny týdně. Výuka probíhá v kmenové třídě, využívá se ale i počítačové pracovny. Je doplněna návštěvami informačního centra, knihovny, galerií, muzeí, vycházkami, exkurzemi, naučnými pořady, v zooparku Chomutov, při různých divadelních a kulturních akcích, ve škole v přírodě. Žáci pracují v rámci předmětu samostatně, ve dvojicích, ve skupinách i hromadně. Učivo je doplněno pokusy a praktickými cvičeními žáků. Žáci budou využívat výukové programy zaměřené na polytechniku, rozvoj gramotností a na ekologii v DDM Jirkov.</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a jeho svět
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učitel vede žáka k orientaci ve světě informací • žák samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry • učitel vede žáky úměrně věku k používání internetu • učitel využívá moderní názorné pomůcky a programy • učitel vede žáky ke spolupráci a práci v týmu <p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učitel používá metody, které vedou žáky k objevům, řešením a samostatným závěrům • žák vnímá problémové situace, rozpozná a pochopí problém, promyslí a naplánuje způsob řešení na základě vlastního úsudku a zkušenosti • učitel se žáky vytváří aktivní a pozitivní postoj k řešení ekologických a globálních problémů • učitel se žáky řeší situace, které vznikají při vyučování i mimo něj (např. konflikty mezi žáky, problémy s kázní a s chováním, nedodržování závazných pravidel; komunikace s jinými lidmi) <p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učitel rozšiřuje slovní zásobu v osvojovaných tématech • žák pojmenovává pozorované skutečnosti a zachycuje je ve vlastních projevech • učitel zadává úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů • žák využívá různé prostředky pro komunikaci se svým okolím <p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učitel umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce, vzájemně si sdělovat pocity a názory • žák chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými, oceňuje jejich zkušenosti, respektuje různá hlediska a názory

	<ul style="list-style-type: none"> • učitel vede žáky k toleranci, k respektování lidí s handicapem
	Kompetence občanské: <ul style="list-style-type: none"> • učitel zohledňuje společenské i přírodní dění • žák chápe základní ekologické souvislosti, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, utváří si ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům • učitel připravuje žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti • učitel do výuky zařazuje nácvik vhodného společenského chování, nácvik řešení sporů mezi spolužáky, řešení problémových situací (např. poskytnutí první pomoci, zvládnutí krizové situace...) • učitel vede žáky k třídění odpadu ve třídě, ve škole, doma...
	Kompetence pracovní: <ul style="list-style-type: none"> • učitel vede žáky ke správnému používání nástrojů, materiálů a vybavení • žák používá účinně materiály, nástroje a vybavení • žák přistupuje k práci s ohledem na své zdraví i zdraví druhých
	Kompetence digitální: <ul style="list-style-type: none"> • učitel klade důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování • učitel vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč • učitel vede žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací • učitel vede žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chviliek • učitel motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací • učitel dává žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií
Způsob hodnocení žáků	Hodnocení a klasifikace jsou specifikovány v kapitole Hodnocení výsledků vzdělávání žáků (způsoby a kritéria hodnocení).

Vlastivěda	4. ročník	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	označí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu, podrobněji poznává místo, kde žije, místní oblast, dobře se orientuje v místě bydliště na mapě vyhledá ČR, vymezí její hranice a vyjmenuje její sousední státy	naše vlast - Česká republika
ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	zakreslí směrovou růžici, vyjmenuje světové strany a řídí se podle nich na mapě i v přírodě pomocí buzoly	orientace v krajině, světové strany (směrová růžice)
ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy	pracuje s náčrtem, plánem, mapou a porovnává je se skutečností, čte základní údaje na mapách regionu, republiky, Evropy určuje kraje ČR včetně jejich krajských měst a zná jejich polohu na mapě. Žák zná některé údaje a zajímavosti krajů ČR	mapa, její obsah, orientace v krajině, orientace podle mapy, digitální mapy nerostné suroviny, průmysl, služby a doprava a ochrana přírody
ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	povrch ČR, typy zemského povrchu, vyvýšeniny a sníženiny a roviny počasí a podnebí, zemědělství a lesnictví v ČR
ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	začlení svou obec (město) do příslušného kraje, vyhledává kraje a krajská města ČR, vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam, vodstvo na Zemi a v ČR	kraje a krajská města vodstvo ČR, řeky v ČR, povodí ČR a povodně
ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	ČR - referáty
ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	pojmenuje státní symboly České republiky a nazve hlavní orgány státní moci	naše vlast - státní symboly ČR a jejich význam, státní svátky, státní členění, obyvatelstvo a národopisné oblasti

ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	vybaví si na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyjmenuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami a v rodině	tvorba třídních pravidel, pravidla dialogu a komunikace v komunitním kruhu, moje práva a moje povinnosti práva a povinnosti žáků školy - školní řád
ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat	identifikuje nevhodné chování a jednání ve svém okolí, které se nemůže tolerovat, umí poukázat na nevhodné chování a snaží se o něm diskutovat	mezilidské vztahy - šikana - rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům
ČJS-5-2-03 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	pozná hodnotu peněz, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, hovoří o správném způsobu zacházení se školním majetkem a ochraně osobního majetku ve škole	vlastnictví – základy finančnictví, finanční gramotnost, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení školní majetek a osobní věci ve škole
ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	nazve jednoduché časové údaje, orientuje se v čase, chápe minulost, přítomnost a budoucnost, používá kalendář, sleduje data narození, data významných dnů, zařazuje nejdůležitější údaje do časové osy, události řadí chronologicky	Časová osa, orientace v čase pravěk, středověk, současnost; pojmy: letopočet, tisíciletí, století
ČJS-5-3-02 využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	informační zdroje – knihovna, internet, galerie, muzeum osobnosti českých dějin a památná místa
ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	srovnává na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti	pravěk, starší doba kamenná, mladší doba kamenná, doba bronzová, doba železná, Kelty a Germáni, Slované, Velká Morava, křesťanství, Velkomoravská říše, Konstantin a Metoděj, vznik českého státu, doba přemyslovských knížat, vláda přemyslovských králů, Český stát za vlády Lucemburků, život ve středověku, husitství, doba pohusitská, nástup Habsburků na český trůn
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy		
Žáci si uvědomují zvláštnosti nářečí v různých národopisných oblastech a jejich vliv na způsob komunikace. Seznamují se s geografickým členěním ČR.		

Vlastivěda	4. ročník	
Minimální RVP výstupy v rámci PO	Minimální ŠVP výstupy v rámci PO	Učivo
ČJS-5-1-01 <i>p</i> popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje	popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje	adresa bydliště, krajina v okolí obce, vodní toky, mosty, nádrže, doprava v obci péče o životní prostředí
ČJS-5-1-02 <i>p</i> řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	chování chodců v silničním provozu, bezpečnost při pobytu v přírodě
ČJS-5-1-01 <i>p</i> , ČJS-5-1-02 <i>p</i> orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany	orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany	orientace na mapě, barvy na mapě, značky, světové strany, význačná místa, práce s mapou
ČJS-5-1-04 <i>p</i> uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí	uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí	informační zdroje – knihovna, internet, galerie, muzeum, referáty (památné objekty, zajímavosti)
ČJS-5-1-05 <i>p</i> sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest	sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest	ČR - referáty
ČJS-5-2-01 <i>p</i> dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)	vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití v rodině, mezi chlapci a dívkami, hovoří o svém příkladném chování v rodině a na veřejnosti	mezilidské vztahy - komunikace, principy demokracie, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality
ČJS-5-2-02 <i>p</i> rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých	rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých, popíše jednání dětí ve školním kolektivu	mezilidské vztahy - šikana - rizikové situace, předcházení konfliktům
ČJS-5-2-02 <i>p</i> uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy	vysvětlí svými slovy svá práva a povinnosti, které dodržuje vyplývající ze školního řádu	práva a povinnosti žáků školy - školní řád
ČJS-5-3-03 <i>p</i> rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách	vysvětlí odlišnosti způsobu života v pravěku a dnes, zvládne jednoduchou orientaci v čase, zná hodiny (kolik je hodin)	způsob života lidí určování a měření času hodiny
ČJS-5-3-03 <i>p</i> uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji	uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji	informační zdroje – knihovna, vyhledávání na internetu, referáty
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy		
Žáci si uvědomují zvláštnosti nářečí v různých národopisných oblastech a jejich vliv na způsob komunikace. Seznamují se s geografickým členěním ČR.		

Vlastivěda	5. ročník	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
<p>ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)</p> <p>ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p>	popíše polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	naše vlast - shrnutí
ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	naše vlast - shrnutí
ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	popíše polohu České republiky v rámci Evropy, vyjmenuje a na mapě ukáže sousední státy a další významné evropské státy, uvědomuje si členství České republiky v Evropské unii, vyjmenuje světadíly a oceány na Zemi	Evropa a svět, světadíly, naši sousedé v Evropě, významné evropské státy, EU, referáty, vyhledávání informací na internetu
ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	pojmenuje orgány státní moci a zná nejvyšší zástupce státní správy, rozlišuje hlavní orgány státní moci, některé jejich zástupce, symboly našeho státu	základy státního zřízení a politického systému - parlament, vláda, demokracie, volby, hlavní představitelé
ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	vysvětlí pravidla slušného chování mezi lidmi, chlapci a dívkami na modelových situacích	kommunikace mezi lidmi
ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat	sdělí zkušenosti ze svého okolí o chování jedinců, které nelze tolerovat	pojmy - vandalismus, fyzické a psychické násilí, krádež, šikana, týrání aj.
ČJS-5-2-03 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	orientuje se v základních formách vlastnictví	vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné, (majetek, půjčka, dluh, spoření, autorská práva..)

ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	popíše vlastními slovy jednotlivá období českých dějin, časově řadí významné osobnosti a události českých dějin	významné události a osobnosti českých dějin od doby pobělohorské po současnost
ČJS-5-3-02 využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	využívá informačních zdrojů k pochopení minulosti, popíše život našich předků ve sledovaných obdobích, porovná dobu minulou a současnou	informační zdroje – knihovna, internet, galerie, muzeum regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	pojmenuje současné a minulé a vybere regionální specifika v současnosti naší vlasti poreferuje spolužákům o významném místě z historie svého bydliště a okolí	historie regionu, orientace v čase, kalendář, letopočet, historické události od doby kamenné referáty
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
Žáci znají tradice a významné svátky, uvědomují si hodnoty ve společnosti a jejich důležitost pro mezilidské vztahy.		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Evropa a svět nás zajímá		
Žáci vnímají vztahy se sousedními státy, vedou si cestovatelské záznamy a postřehy, seznamují se s kulturními, historickými a zeměpisnými zajímavostmi států.		

Vlastivěda	5. ročník	
Minimální RVP výstupy v rámci PO	Minimální ŠVP výstupy v rámci PO	Učivo
ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě	má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě	orientace na mapě, hranice republiky, státu, povrch a podnebí, města a regiony, obyvatelstvo, hl.m. Praha, Evropa – mapa Evropy
ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest	sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest	referáty, vyprávění
ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky	pozná státní symboly České republiky	státní symboly České republiky
ČJS-5-2-03p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze	na modelových situacích předvede použití peněz v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze	peníze v běžném životě - cena, sleva (finanční gramotnost)

ČJS-5-2-03 <i>p</i> porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz	ukáže na příkladu nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	pojmy - půjčka, dluh, úrok, splátka, spoření aj.
ČJS-5-2-03 <i>p</i> sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů	sestaví jednoduchý osobní rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů	pojmy – příjmy (mzda), výdaje (finanční gramotnost)
ČJS-5-3-03 <i>p</i> rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách	orientuje se v časové ose, hodnotí a porovnává způsob života pravěkých lidí s životem v současnosti	časová osa, orientace v čase naše země v dávných dobách – naše země v pravěku, Velkomoravská říše
ČJS-5-3-03 <i>p</i> uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji	vyhledává informace o důležitých událostech vztahujících se k regionu a kraji v minulosti	informační zdroje – knihovna, internet, galerie, muzeum
ČJS-5-3-03 <i>p</i> vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště	seznámí se s regionálními památkami, vyhledává o nich informace, využívá odborné pomoci v knihovnách a muzeích	regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
Žáci znají tradice a významné svátky, uvědomují si hodnoty ve společnosti a jejich důležitost pro mezilidské vztahy.		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Evropa a svět nás zajímá		
Žáci vnímají vztahy se sousedními státy, vedou si cestovatelské záznamy a postřehy, seznamují se s kulturními, historickými a zeměpisnými zajímavostmi států.		